

B E R I G T E N
E N
B R I E V E N,
VOORGELEZEN OP DE
MAANDELIJSCH E B E D E S T O N D E N
VAN HET
N E D E R L A N D S C H
Z E N D E L I N G - G E N O O T S C H A P,

VOOR HET JAAR

1 8 2 7.

TE ROTTERDAM, BIJ

N. CORNEL,

Drukker van Nederlandsch Zendeling-Genootschap.

Gedrukt voor Rekening van het Genootschap.

De Brief van Broeder le Bruijn, gedrukt te
Siam, den 26 Junij 1826, is van den
volgenden inhoud:

Geliefde Vader en Broeder!

« Met deze gezinsbrief kan ik niet nalaten,
U mijne voorzinnen te berichten.
De Heer, dien ik dien, is tot hiertoe mijn ge-
trouwde Landman geweest, en heeft mij in alles
genadig geholpen.»

NO. 7.

GROOTE OOST.

T I M O R.

Wij hebben eenen Brief van Broeder *le Bruijn*, op **TIMOR**, en eenen anderen van Bestuurderen van het medewerkend **Halp-Zending-Genootschap** aldaar, benevens een Berigt aangaande de werkzaamheden van dat Genootschap, gedurende den Jare 1825, welk een en ander wij het genoeg hebben U mede te deelen.

De Brief van Broeder *le Bruijn*, gedagteekend TIMOR, den 26 Junij 1826, is van den volgende inhoud :

Geliefde Vaders en Broeders!

« Met deze gelegenheid kan ik niet nalaten, U mijne voortdurende welvaart te berigten. De Heer, dien ik dien, is tothiertoe mijn getrouwe Leidsman geweest, en heeft mij in alles genadig geholpen. »

« O, hoe genoegelijk is ons werk als Zendingen, indien het hart slechts *wel* geplaatst is. Het is de liefde tot onzen Heiland alleen, die ons dringen kan, om Vaderland en betrekkingen, ja alles vaarwel te zeggen, ten einde hen, die nog zitten in duisternis en schaduwen des doods, te gaan verkondigen: *Vrede door het Bloed des Kruises*. Wij zijn alzoo in den volsten nadruk Medearbeiders Gods, en mogen, wanneer wij getrouw bevonden worden, op zijne genadige ondersteuning rekenen. — Dit indenkende, verlies ik menigmaal mij zelve in dankbare aanbidding, maar gevoel mij daardoor dan ook telkens te meerder opgewekt, om mij met alle mijne krachten aan JESUS dienst volvaardig toe te wijden, en dezelve geheel

heel en al aan te wenden tot de uitbreiding van Zijn heerlijk Rijk op aarde."

« Denkt evenwel niet, geliefde Broeders! dat het altoos licht is. Ook de Zending deelt wel eens in donkere oogenblikken; — ook de Zending blijft Mensch, en heeft alzoo zijne zwakheden en gebreken; en wie ook behoefte hebbe aan de gedurige herinnering van de vermaning des Heeren: *Waak en bid*; de Zending vooral heeft hieraan bij herhaling behoefte; hoe groot is toch de verzoeking, waarmede wij dagelijks te strijden hebben! hoe veel geduld, vertrouwen, geloof en hope hebben wij steeds noodig, om altijd, ook bij zoo vele te leur stellingen, aan ons zelve gelijk te blijven, en dat karakter te openbaren, dat den waren Zending des Heeren kenmerkt, en hem, in zijne bediening onder de Heidenen, eerbiedwaardig maakt!"

« Maar wie is ook een God als onze Heer? Hij roept ons tot geene pligten, of hij wil ons ook den noodigen raad, bemoediging en ondersteuning schenken, met onze zwakheden geduld hebben, onze krankheden genezen, en ons dagelijks verzoening en afwassing der zonden schenken, in het Bloed en om de voorspraak van zijnen hoog geloofden Zoon. Het is dat Bloed der verzoening, dat ik an-

deren aanprijs, om van de zonden gereinigt te worden; maar het is datzelfde Bloed, dat ik ook bestendig noodig heb om van mijne eigene verdorvenheid en afdwalingen te worden vrijgemaakt, en, zoo door geduige ondervinding leerende, kan ik in vollen nadruk onzen Heiland als eenen algenoegzamen Zaligmaker, die altijd leeft om voor ons te bidden, ook den Heidenen verkondigen."

« Nuttig en noodzakelijk is het derhalve, dat de Zendeling zich zelve kenne, zoo als hij als Mensch van nature is, en wat hij als Christen door genade worden moet — dat hij aan JESUS alleen genoeg hebbe voor den tijd en de Eeuwigheid — en de liefde tot den Heer der Gemeente in hem dien gloed ontsteke, en dien ijver wekke, die hij zoo zeer behoeft, zal hij, onder den invloed des Geestes, ook de verste Oorden der Aarde brengen tot de kennis van het Euangelie der Zaligheid. Zonder deze hoedanigheden kan geen Zendeling de bedoeling des Genootschaps bereiken en geen nut onder de Heidenen stichten."

« Maar is de Zendeling met dezen geest beziel, hoe groot is dan ook zijne opoffering en verloochening van de aarde en het aardsche wezen moge, daarvoor ontvangt hij van den Heer eene heerlijk, einde'loos, zalig loon,

wan

wanneer hij bespeuren mag, dat zijn Dienstwerk nuttig en aangenaam voor den Medemensch is, en anderen, mag het zijn velen, moge toebrengen tot de dienst van God en den Zaligmaker. O! dan smaakt hij eene blijdschap; die wel gevoeld, maar niet door woord of pen kan uitgedrukt worden, en aan gindsche zijde van het graf zal hij rijkelijker maaijen, hoe meer hij hier onbekrompen heeft gezaaid; daar zal hij eerst regt gevoelen, hoe groot eene zaligheid het is, zielen gered te hebben van den dood, wanneer hij den reinen dank ontvangt van hen, die, onder den Goddelijken zegen, door zijnen arbeid, voor CHRISTUS gewonnen, en met hem deelgenoten der Hemelsche Heerlijkheid geworden zijn. O! dit spoort ons aan om met allen ijver voort te gaan in het gewigtig werk des Heeren."

α Blijft daartoe bestendig ook aan mij denken in uwe Gebeden. Veel, zeer veel heb ik noodig voor mij zelve en voor mijne betrekkingen en werkzaamheden, ook in tijden van wolken en donkerheid. De Heer hoort naar zijn biddend Volk, en het Gebed des regtvaardigen vermag zoo veel; dit strekt mij zoo menigmaal tot bemoediging en vertroosting; laat ons dan de gemeenschap der Heiligen onderhouden, en elkanders belangen bij

onze toenadering tot den troon der Genade blijven gedenken; dan mogen wij hopen, dat eens alle nevelen zullen opklaren, en het licht der Zaligmakende kennis eerlang de geheele Aarde zal verlichten.”

« Ook ons Hulp-Genootschap alhier werkt daartoe krachtadig mede, gelijk U uit de volgende stukken zal blijken.”

« Na U nog berigt te hebben, dat op den 28 Mei l.l., mijn Gezin tot mijne vreugde vermeerderd is met eenen Zoon, beveel ik U in Gods heilige bescherming, en noem mij met alle hoogachting

Uwen Broeder in den Heer,

R. LE BRUYN.

De zakelijke inhoud van eenen Brief, en daarbij gevoegd Berigt van Bestuurderen van gemeld Genootschap, gedagteekend TIMOR, 26 Junij 1826.

Waarde Medebroeders in onzen Heer JESUS CHRISTUS!

« In onzen vorigen, van den 9^{en} Mei 1825, meldden wij U de oprigting van ons Medewerkend Hulp-Zending-Genootschap alhier, en be-

beloofden U een getrouw Verslag onzer Werkzaamheden, ten minste eenmaal des Jaars, te doen toekomen.”

« Wij meenen dit niet vollediger te kunnen doen, dan zulks geschied is door onzen Eerw. Voorzitter *R. le Bruijn*, bij de Jaarlijksche Vergadering, gehouden den 28^{en} December 1825, en zenden U te dien einde eene Kopij van den Staat onzer Werkzaamheden, gedurende dit Jaar, waaruit, zoo wij vertrouwen, U genoegzaam blijken zal, dat het werk des Heeren op TIMOR niet geheel vruchteloos is.”

« Met blijdschap kunnen wij U melden, dat alle onze Nationale Onderwijzers met ijver werkzaam zijn, — dat de Scholen, bijzonder hier op TIMOR, met ijver bezocht worden, en dat de Scholieren over het algemeen gezegende vorderingen maken; zulks bleek ons nog op den 5^{en} Mei l.l., toen er wederom zes onzer Scholieren, door het doen van Belijdenis, tot Leden van CHRISTUS Gemeente zijn aangenomen, wier antwoorden regt gepast en vrijmoedig waren, zoodat duidelijk bleek, dat zij het Onderwijs niet vergeefs genoten hadden.”

« Volgens de laatste optelling bleek, dat op onze onderscheidene Scholen niet minder dan zeven Honderd vier-en-twintig Scholieren onderwezen worden, welk getal nog dagelijks

aangroeit, zoodat hier het werk hoe langer hoe uitgebreider, en onze Maandelijksche uitgaaf gedurig aanmerkelijker wordt. Doch wij blijven, ook ten dezen opzichte, ons vertrouwen onbepaald op Hem vestigen, die tot hiertoe alles voorspoedig gemaakt, en alle redenen tot dankbaarheid gegeven heeft."

« Een der voornaamste beletselen in het Schoolonderwijs was tot hiertoe gebrek aan goede Boeken; dan ook dit bezwaar is uit den weg geruimd, daar onze Voorzitter *le Bruijn* het zoo ver gebragt heeft, dat hij de toezegging van den Heer Inspecteur van het Onderwijs in Neêrlands INDIE verkregen heeft, dat de Werkjes, door hem in het Maleisch-vertaald, op 's Lands Drukkerij te BATAVIA zullen gedrukt worden, en wij hebben hope, dat dezelve ons dan *gratis* zullen toekomen; hierdoor zal voorzeker het Onderwijs aanmerkelijk verbeterd worden. Het blijkt dan hiernit, waarde Broeders! dat wij ook van de zijde des Gouvernements alle aanmoediging ontvangen, om volijverig voort te gaan in het werk des Heeren."

« Het Onderwijs der Slaven wordt door den Lceeraar *le Bruijn* des Zondags namiddags geregeld voortgezet. (*) Zij, die dit Onderwijs
bij-

(*) Zie deswegens Berigten 1826, No. 9, bl. 143, en No. 12, bl. 201.

bijwonen, maken goede vorderingen; dan met leedwezen moeten wij melden, dat vele Eigenaars der Slaven, hen, door onverschilligheid of vooroordeel, daartoe of niet aansporen, of geene vrijheid geven, zoodat voor velen deze Godsdienstoefening van geen nut kan zijn. De Heer, hopen wij, zal hierin voorzien."

« Nog moeten wij met aandoening melden, dat ons geacht Medelid, de Heer *K. Lamberts*, in het verleden Jaar overleden is; wij betreuren in hem eenen kundigen en braven Man, en zijn dood is voor ons op deze Plaats een onherstelbaar verlies."

« In de Maandelijksche Bedestonden, die hier nog al met ijver bezocht worden, vereenigen wij ons te zamen voor den troon van onzen Heer. Daar zijn wij elkanders belangen, en ook die van CHRISTUS Koningrijk in het algemeen gedachtig, en smelten onze Gebeden in een, ter verspreiding van Christelijke Godsdienst en deugd. Wij gedenken dan ook aan U. Wilt ook onzer gedenken, en voor ons dat alles afsmeecken, wat wij in alle onze betrekkingen zoo zeer behoeven. — enz."

Berigt aangaande de Werkzaamheden van het TIMOR'S Hulp-Zending-Genootschap, over het Jaar 1825, voorgelezen bij de Jaarlyksche Vergadering, den 28 December deszelven Jaars.

Geliefde Broeders en Zusters in den Heer JESUS CHRISTUS!

« Door de liefde en goedheid van onzen Heer en Heiland vinden wij ons in staat gesteld, U den loop onzer Werkzaamheden, gedurende dit Jaar, kortelijk mede te deelen.»

« Onze Werkzaamheden, voornamelijk ten doel hebbende de Bekeering der Heidenen door middel van het Schoolonderwijs, bestaan, gelijk U bekend is, in het oprigten van Scholen, — het aankooopen van nuttige Leerboeken, ter onderwijzing in den weg der zaligheid, — het houden van Maandelijksche Bedestonden, — het aanwenden van alle gepaste middelen ter vermeerdering onzer Inkomsten, — en in het opsporen van Personen, die geschikt zijn om den post van Inlandsche Onderwijzers waar te nemen, en die dan te plaatsen daar, waar zij naar ons beste inzien, met vrucht kunnen werkzaam zijn.»

« Thans zijn er reeds *tien* Scholen, zoo hier
als

als op het Eiland ROTTY, tot stand gebragt, welker Onderwijzers door ons Genootschap onderhouden worden, twee uitgezonderd, die der *Hollandsche*, en die der zoogenaamde *Maleische Gouvernements School*, welke van Gouvernementswege hun traktement genieten."

« Dit Jaar hebben wij wederom drie Onderwijzers van Broeder Kam, op AMBOINA, ontvangen; een derzelve is reeds op OEYSAPA, en de twee anderen zijn op het Eiland ROTTY werkzaam. Ook hebben wij nog eenen Jongeling van goede bekwaamheden tot Onderwijzer bevorderd, zoo dat wij alleen dit Jaar weder vier nieuwe Scholen hebben opgerigt."

« In de *Nederduitsche School* alhier, worden zes-en-twintig Kinderen der voornaamste Ingezetenen in het lezen, schrijven, rekenen en in de Godsdienst onderwezen."

« De *Maleische Gouvernements School* bestaat uit acht-en-zeventig Leerlingen, die onderderrigt ontvangen van den Opper-Schoolonderwijzer *Lucas Pattinasaranj*, die door voorbeeldigen ijver en getrouwheid zich alle achting heeft waardig gemaakt."

« Op OEYSAPA is het getal der Scholieren reeds tot drie-en-dertig geklommen. Broeder *Jozef Huteulij* is bij dezelve werkzaam, en, wanneer het Schoolhuis te GROOT OEYSAPA

zal zijn opgerigt, zal, zoo wij vertrouwen, het getal der Leerlingen nog aanmerkelijk vermeerderd worden, doordien ook de Kinderen van NONASOEY van het Onderwijs aldaar gemakkelijker zullen kunnen gebruik maken."

« Te BABAUIW wordt een *twee-en-vijftig* tal Leerlingen door Broeder *Domingus Sahertian* onderwezen; deze Broeder verrigt ook op Zon- en Feestdagen het openlijk Godsdienstwerk, waarvan de Gemeente getrouw gebruik maakt. De nieuwe Kerk aldaar is bijna voltooid."

« Te LANDO, op het Eiland ROTTY, is de Schoolonderwijzer ontslagen, doch de Oud Rijksbestuurder aldaar, *Johannes Mattheus*, met zijnen Zoon, hebben het Onderwijs van *twee-en-zeventig* Scholieren wel op zich willen nemen, tot wij in de gelegenheid zullen zijn eenen anderen Onderwijzer aldaar te plaatsen."

« Te TERMANOE is het onderwijs van *negen-en-twintig* Leerlingen aan Broeder *Lourens Hans* opgedragen, dien wij echter omtrent zijnen ijver tot nog toe weinig lof kunnen toekennen."

« In de Negerij BAÄ is men begonnen met het bouwen eener Kerk, en Broeder *Pieter Taluhatu*, die ook op Zon- en Feestdagen de Openbare Godsdienst verrigt, geeft aldaar aan *zes en-vijftig* Scholieren het noodig Onderwijs."

« In de Negerij DENKA is mede eene Kerk gebouwd; zestig Leerlingen worden aldaar onderwezen door Broeder *Louis Ayal*, die zich veel roem waardig maakt, en door de Bewoners der Negerij zeer geëerd is; wij hopen dat zijne arbeid met zegen zal gekroond worden.”

• Zoo is ook in de Negerij OEYNALL eene nieuwe Kerk opgetrokken, waar door Broeder *Christoffel de Fretis* de openlijke Godsdienst wordt waargenomen, die tevens aan twee-en-zestig Scholieren onderwijs geeft.”

« In de Negerij THIL is de School in eenen bloeienden staat. Broeder *Willem Talahatu* neemt zijn werk met getrouwheid en ijver waar, daar hij twee-en-seventig Leerlingen onderwijst, en des Zondags de Gemeente door voorlezingen sticht.

« Te LOLY werkt Broeder *Markus Hitiahubesij* met weinig genoegen, daar de Kinderen aldaar veeltijds van de School worden terug gehouden; wij hopen dat voor het toekomende daarin zal voorzien worden.”

« En nu, eindelijk, is er te TALAY nog eene School, waar de Kinderen uit vijf Negerijen te zamen komen; dezelve zijn niet minder dan *Honderd vijftig* in getal, en Broeder *Louis de Fretis* verrigt onder dezelve zijn werk met eenen voorbedeligen ijver.”

« Dus

« Dus worden thans niet minder dan *zeven Honderd twintig* Scholieren in de onderscheidene Scholen onderwezen, die geregeld onderrigt ontvangen in de kennis van God als hunnen Schepper, van JESUS CHRISTUS als hunnen Zaligmaker, en in dat alles, wat de mensch behoeft, om nuttig en wel getroost te leven en zalig te sterven.»

« Inderdaad; wij oordeelen, dat er geen geschikter middel kan worden uitgedacht, tot voortplanting van onze gezegende Godsdienst, dan het Schoolonderwijs; daardoor toch wordt het zaad van Godsdienst en deugd in de jeugdige harten gestrooid, dat daar eindelijk ontkiemt, opgroeit en gezegende vruchten draagt, tot verheerlijking van God, en tot zaligheid van onsterfelijke zielen.»

« Uit den U open gelegden staat onzer Financie zal U duidelijk gebleken zijn, dat onze uitgaven, in vergelijking onzer inkomsten, waarlijk niet gering zijn; de laatste vermeederen nog elken dag; en deze herinnering is genoeg ter opwekking van den geest der liefdadigheid, ten einde ons in staat te stellen om overvloedig te kunnen zijn in het werk des Heeren.»

« Wij mogen niet nalaten dankbare melding te maken van de aanmerkelijke hulp, die wij steeds in ons werk erlangen van het Bijbel-

Ge-

Genootschap te BATAVIA, hetwelk ons dit Jaar weder een groot aantal Maleische Bijbels en Nieuwe Testamenten heeft toegezonden, die wij aan minvermogenden zonder betaling kunnen uitreiken."

« De Maandelijksche Bedestonden worden geregeld waargenomen, en door velen, die belang stellen in de dingen, die het Koningrijk Gods aangaan, bijgewoond. Daar ontvangen wij dan berigt van alles, wat in het uitgebreide Rijk des Heeren over de geheele Aarde geschiedt, en worden door woord en voorbeeld opgewekt, om mede te werken aan de voortplanting van onze heerlijke Godsdienst. En daar ook vereenigen wij ons met alle ware vereerders van onzen Heiland in het gemeenschappelijk Gebed, dat die heerlijke dag aanbreke, wanneer de volheid der Heidenen zal ingaan en gansch Israël zalig worden."

« Wij eindigen dit Berigt, in de hope op Gods genadige hulp, en bede dat Zijn zegen nederdale op alle pogingen van Zendeling- en Bijbel-Genootschappen, en alzoo de naam onzes Heeren één worde over de geheele Aarde."

« De waarnemende Secretaris,

J. M. TIELMAN."